

Förordning om ett unionsprogram för stärkt delaktighet för konsumenter i finansmarknadslagstiftningen

2015/16:FPM115

Finansdepartementet

2016-07-26

Dokumentbeteckning

KOM (2016) 388

Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om inrättande av ett unionsprogram till stöd för särskild verksamhet för att stärka delaktigheten för konsumenter och andra slutanvändare av finansiella tjänster i utformningen av unionens politik på området finansiella tjänster för perioden 2017-2020

Sammanfattning

Förslaget innebär upprättandet av ett unionsprogram för att ge finansiellt stöd till de ideella organisationerna Finance Watch och Better Finance under perioden 2017–2020. Syftet med förslaget är att återupprätta medborgarnas förtroende för en sund finansiell sektor genom att stärka delaktigheten för, och informationsgivning till, konsumenter och andra slutanvändare av finansiella tjänster i utformningen av EU:s politik på området. Organisationerna har erhållit driftsbidrag från EU-kommissionen mellan åren 2012–2016 inom ramen för ett pilotprojekt och en förberedande åtgärd. I en utvärdering av organisationernas verksamheter, resultat och effektivitet konstaterades att de politiska målen i huvudsak har uppnåtts.

Kommissionen anger att förslagets budgetära konsekvenser för perioden 2017–2020 är högst 6 000 000 euro och ryms inom den fleråriga budgetramen för 2014–2020. EU:s årsbudget beslutas på årlig basis av rådet och Europaparlamentet.

Regeringen ställer sig i huvudsak positiv till förslaget.

1.1 Ärendets bakgrund

Under 2010 upprättade EU-kommissionen användargruppen för finansiella tjänster (FSUG). FSUG är ett forum där företrädare för berörda parter utanför finanssektorn regelbundet informeras om aktuella frågor gällande finansiella tjänster och inbjuds att framföra sina synpunkter och förslag när det gäller planerade lagstiftningsinitiativ. Gruppen tillkom eftersom förtroendet hos slutanvändare av finansiella tjänster, särskilt konsumenter, hade skadats i samband med finanskrisen. Kommissionen har även inkluderat konsumenter och företrädare för organisationer från det civila samhället i de olika expertgrupper som inrättats för att bistå kommissionen eller de europeiska tillsynsmyndigheterna i deras arbete när det gäller finansiella tjänster.

År 2011 presenterade kommissionen ett pilotprojekt i syfte att stödja upprättandet av ett centrum för finansexpertis för slutanvändare och berörda parter utanför finanssektorn, samt för att stärka dessa gruppers förmåga att delta i utformningen av EU:s politik när det gäller finansiella tjänster. Projektet resulterade i att kommissionen gav driftsbidrag till två ideella organisationer baserade i Bryssel, Finance Watch och Better Finance, mellan 2012–2013. För att fortsatt ge stöd till organisationerna upprättade EU-kommissionen år 2014 en så kallad förberedande åtgärd. Eftersom en förberedande åtgärd endast får pågå i tre år krävs rättslig grund för fortsatt stöd till Finance Watch och Better Finance från 2017 och framåt.

Organisationernas verksamhet har under perioden 2012–2016 huvudsakligen bestått av forskning, politisk analys, opinionsbildning och kommunikation. En utvärdering av pilotprojektet genomfördes 2015. I utvärderingen konstaterades att pilotprojektets och den förberedande åtgärdens politiska mål i huvudsak hade uppnåtts. Man konstaterade dock att båda organisationerna behövde finansiella förutsättningar i form av EU-stöd för att även i fortsättningen kunna bedriva sin verksamhet. En fortsatt medfinansiering av de två organisationerna är enligt kommissionen nödvändig för att säkerställa att de resultat och effekter som enligt utvärderingen har åstadkommit sedan 2012 består.

Förslaget till ett unionsprogram för att stödja Finance Watch och Better Finance under perioden 2017–2020 presenterades av kommissionen i form av en förordning den 15 juni 2016.

1.2 Förslagets innehåll

1.2.1 Syfte och mål

Det övergripande syftet med inrättandet av unionsprogrammet är att återupprätta medborgarnas förtroende för en sund finansiell sektor.

Förslaget ska bidra till att uppnå detta syfte genom att verka för att stärka delaktigheten för konsumenter och andra slutanvändare av finansiella tjänster i utformningen av EU:s politik när det gäller finansiella tjänster. Vidare ska förslaget bidra till att informera konsumenter och andra slutanvändare av finansiella tjänster om aktuella frågor gällande regleringen av den finansiella sektorn.

1.2.2 Unionsprogram

Förslaget innebär upprättandet av ett unionsprogram till stöd för två ideella organisationer för perioden 1 januari 2017–31 december 2020.

Programmet ska omfatta forskningsverksamhet, upplysning och kunskapsspridning, samt verksamhet som stärker de inbördes kontakterna mellan medlemmarna i de ideella organisationerna och opinionsbildning som främjar dessa medlemmars ståndpunkter på unionsnivå.

Programmets samlade budget för perioden 2017–2020 ska uppgå till högst 6 000 000 euro. Kommissionen anger att förslagets budgetära konsekvenser för perioden 2017–2020 är högst 6 000 000 euro och ryms inom den fleråriga budgetramen för 2014–2020. EU:s årsbudget beslutas på årlig basis av rådet och Europaparlamentet. Medfinansieringsgraden ska vara högst 60 procent av de stödberättigade utgifterna.

Stöd från programmet ska ges i form av åtgärdsbidrag som beviljas årligen och som grundar sig på verksamhetsförslag som lämnas in av de ideella organisationerna (se punkt 1.2.3) inför varje nytt år.

Kommissionen ska anta årliga arbetsprogram i vilka det ska framgå mål, förväntade resultat, metod för insatserna och det totala belopp som krävs för att utföra dessa insatser. Arbetsprogrammet ska även beskriva vilka insatser som finansieras samt med hur mycket och en vägledande tidplan för genomförandet. Dessa årliga arbetsprogram ska antas av kommissionen i genomförandeakter.

Måluppfyllelsen bevakas genom att stödmottagarna tillhandahåller en årlig beskrivning av vidtagna åtgärder samt en årlig verksamhetsberättelse, inklusive kvantitativa och kvalitativa indikatorer för varje verksamhet som planeras och genomförs.

1.2.3 Stödmottagare

Programmets stödmottagare ska vara de två ideella organisationerna Finance Watch och Better Finance. För att ta del av programmet måste stödmottagarna förbli icke-statliga, ideella juridiska personer och vara oberoende av bransch- och affärsintressen och kommersiella intressen. Organisationerna ska inte ha några andra motstridiga intressen och ska genom sina medlemmar företräda europeiska konsumenters och slutanvändares intressen på området för finansiella tjänster.

Kommissionen ska lämna en utvärdering till Europaparlamentet och rådet om hur unionsprogrammets syften uppnåtts senast tolv månader innan programmet upphör. Utvärderingsrapporten ska innefatta utvärdering av programmets samlade relevans och konsekvens, genomförandets effektivitet och stödmottagarnas arbetsprogramms övergripande och enskilda effektivitet för att uppnå målsättningarna.

1.3 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

Förslaget har ingen påverkan på svenska regler.

1.4 Budgetära konsekvenser / Konsekvensanalys

Den föreslagna förordningen skulle resultera i ett program för perioden 2017–2020 med en samlad budget på högst 6 000 000 euro till stöd för den verksamhet som bedrivs av Finance Watch och Better Finance. Kommissionen bedömer att finansieringen av programmet ryms inom den fleråriga budgetramen för 2014–2020. EU:s årsbudget beslutas på årlig basis av rådet och Europaparlamentet.

Programmet är en fortsättning på ett pilotprojekt (2012–2013) och en förberedande åtgärd (2014–2016). Därefter gjordes en utvärdering varför kommissionen inte tagit fram någon ytterligare konsekvensanalys av förslaget.

2 Ståndpunkter

2.1 Preliminär svensk ståndpunkt

Regeringen är i huvudsak positiv till förslaget. Regeringen stödjer åtgärder som verkar för att öka delaktigheten för konsumenter och andra slutanvändare i framtagandet av policy och lagstiftning på området för finansiella tjänster. Regeringen är mån om att programmet och stödmottagarnas insatser blir föremål för noggrann utvärdering för att undersöka programmets måluppfyllelse och effektivitet. Regeringen vill även framhålla vikten av att medlemmar från så många medlemsstater som möjligt involveras i stödmottagarnas arbete. Ett mindre antal svenska organisationer är medlemmar direkt i stödmottagarnas arbete eller genom sina europeiska medlemsorganisationer.

Regeringen kommer att verka för att programmet finansieras genom omprioriteringar inom den fleråriga budgetramen.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

Vid ett första rådsarbetsgruppsmöte visade en majoritet av medlemsstaterna en positiv övergripande inställning till förslaget. Flera medlemsstater

uttryckte dock viss skepsis till att både Finance Watch och Better Finance är hemmahörande i Bryssel och ifrågasatte därmed organisationernas geografiska spridning och räckvidd.

2015/16:FPM115

2.3 Institutionernas ståndpunkter

Institutionernas åsikter är för närvarande inte kända.

2.4 Remissinstansernas ståndpunkter

Remissinstansernas ståndpunkter är för närvarande inte kända.

3 Förslagets förutsättningar

3.1 Rättslig grund och beslutsförfarande

Den rättsliga grunden är artikel 169.2 b i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF). I enlighet med kommissionens lagstiftningspolitik, som antagits inom ramen för den fleråriga budgetramen, föreslås unionsprogrammet i form av en förordning. Beslut fattas i rådet med kvalificerad majoritet och Europaparlamentet är medbeslutande.

3.2 Subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen

Kommissionen anser att förslaget överensstämmer med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i fördraget om Europeiska unionen eftersom förslagets mål inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna, utan bäst uppnås på unionsnivå.

I utvärderingen konstaterades att det finns ett mervärde i att finansiera denna typ av verksamhet på unionsnivå. Detta eftersom nationella organisationer som hanterar konsumentfrågor saknar den expertis som krävs för att täcka in det breda spektrum av frågor som finns inom ramen för finansiella tjänster. Därutöver menar kommissionen att det inte finns några liknande organisationer inom EU.

Regeringen bedömer att förslaget är förenligt med subsidiaritetsprincipen.

Kommissionen anser att förslaget är förenligt med proportionalitetsprincipen i artikel 5 i fördraget om Europeiska unionen. Enligt kommissionens förhandsbedömning som åtföljde förslaget till budgetförordning går denna förordning inte utöver vad som krävs för att bibehålla de resultat och effekter som hittills har uppnåtts genom pilotprojektet och den förberedande åtgärden. Programmet föreslås finansiera två väl identifierade stödmottagare vars verksamhet, resultat och effekter under de tidigare stödförmerna har varit föremål för utvärdering.

Finansiellt stöd kommer att beviljas enligt villkoren i Europaparlamentets och rådets förordning (EU, Euratom) nr 966/2012 av den 25 oktober 2012 om finansiella regler för unionens årliga budget och kommissionens

delegerade förordning (EU) nr 1268/2012 av den 29 oktober 2012 om tillämpningsföreskrifter för förordning (EU, Euratom) nr 966/2012. 2015/16:FPM115

Regeringen instämmer i kommissionens bedömning att förslaget är förenligt med proportionalitetsprincipen.

4 Övrigt

4.1 Fortsatt behandling av ärendet

Ett första möte på rådsarbetsgruppsnivå hölls den 11 juli 2016. Ett andra möte är planerat till mitten av september.